

Lachstern en Reuzenstern, twee doortrekkers die op slaapplaatsen worden geteld

Ons land is van belang voor doortrekkende Lachsterns en Reuzensterns uit noordoostelijker gebieden. Beide soorten blijven in de nazomer enige tijd bij ons hangen. De aantallen worden dan gevolgd met simultaantellingen op gemeenschappelijke slaapplaatsen. Terwijl de een zeldzamer wordt, neemt de ander toe.

Lachstern een schim van het verleden

De afgelopen eeuw is de Noordwest-Europese broedpopulatie Lachsterns gereduceerd tot één kolonie van enkele tientallen broedparen, bij het Duitse Waddendorpje Neufelderkoog in de Elbemonding. Ringaflezingen tonen aan dat deze vogels voor een groot deel via Noord-Nederland op weg gaan naar hun Afrikaanse overwinteringsgebieden. Ze verblijven hoofdzakelijk in de Kop van Noord-Holland en in Groningen. In 2019 ging het naar verluidt om 44 paren met een, ondanks beschermingsmaatregelen, matig broedsucces.

In de zomer van 2019 zijn de in Nederland verblijvende aantallen vastgesteld tijdens drie simultaantellingen. Het hoogste aantal was 23 exemplaren op 3 augustus, waarvan 21 op Balgzand (NH) en twee bij de Dollard (Gr). Waarschijnlijk zijn er in het laatste geval vogels gemist, althans wanneer de

Lachsterns die in augustus rond de zandwinplassen bij Alteveer in het zuiden van de provincie Groningen foerageren in de Dollard slapen. Dat zijn er heel wat meer dan het getelde tweetal, op sommige dagen zelfs 10-25 exemplaren (waarneming.nl). Het zou in de Dollard wenselijk zou zijn om met meer mensen te tellen, voor het geval de vogels over een breed front op de slaapplaats aankomen. Intrigerend is een waarneming op 19 juli (buiten de simultaantellingen om) van een invallende groep van 19 Lachsterns in de Dollard. Misschien zijn deze vogels later verkast naar Balgzand.

Het totale aantal Lachsterns op de Nederlandse slaapplaatsen fluctueerde de laatste tien jaar tussen 17 en 31 exemplaren. Dit is een minimum, gezien de telperikelen in de Dollard. Hoe dan ook staan de aantallen in schril contrast met die van vóór 1950, toen er wel eens 400 Lachsterns alleen al

Adulte Lachstern, een soort waarvan de aantallen in Noordwest-Europa bedenkkelijk geslonken zijn. Oude Sluis NH, 6 augustus 2017. Foto: Fred Visscher

Reuzensterns, volwassen vogel en geringde juveniel, op de Kinseldam. Foto: Roely Bos (waarneming.nl)

Veel Reuzensterns uit het Oostzeegebied zijn geringd (hier twee adulten, met jonge Kokmeeuw). IJsselmonde, 22 augustus 2019.
Foto: Cor Fikkert

Lachsterns foerageren voornamelijk binnendijks. Schagen, 18 augustus 2017.
Foto: Fred Visscher

op Balgzand werden geteld. Deze zullen vooral uit Denemarken afkomstig geweest zijn, waar destijds enkele honderden paren nestelden. De soort is daar als broedvogel sinds 2015 verdwenen.

Reuzenstern minder zeldzaam

Reuzensterns afkomstig uit het Oostzeegebied bezoeken in de nazomer slaappleatsen rond de Friese IJsselmeerkust, in de IJsseldelta en het Zuidlaarder- en Lauwersmeergebied. Ze slapen bij voorkeur bij eilandjes, in water dat niet hoger komt dan de enkels. Fluctuerende waterniveaus kunnen slaappleatsen nogal eens doen verschuiven en dit was ook in de droge zomer van 2019 het geval. Rijkswaterstaat hield het waterpeil in het IJsselmeer vrij hoog en slechts enkele slaappleatsen waren goed bezet. In zijn totaliteit ging het in 2019 echter om forse aantallen.

Op 30 augustus, de laatste van drie simultaantellingen, waren er minimaal 146 Reuzensterns in Nederland aanwezig. Het leeuwendeel zat, zoals wel vaker, bij de Steile Bank aan de Friese IJsselmeerkust: op 30 augustus 70 en begin september liefst 100! Bij Paesens buitendijks (Fr) zaten op 23 augustus 39 exemplaren en een week later 31. Ook rond Groningstad slapen (steeds meer?) Reuzensterns, zoals in de Westerbroekstermadepolder, waar het maximum 10 exemplaren bedroeg. Mogelijk biedt nieuwe natuur rond de stad, zoals de Onlanden of Tusschenwater bij Zuidlaren, ruimte aan slapers die tot nu toe over het hoofd zijn gezien. Waarnemingen van Reuzensterns laat in de middag op de Marker Wadden suggereren dat ook hier ergens een slaappleats was.

Reuzensterns waren tot pakweg 1970 zeldzaam in Nederland. Met een toene-

mende broedpopulatie in het Oostzeegebied nam ook het aantal waarnemingen bij ons sterk toe. Vanaf 2012 worden bij simultaantellingen meer dan 100 Reuzensterns geteld. De aantallen stabiliseren de laatste jaren rond de 150.

Oproep

Om volgend jaar tot een nog betere telling te komen kunnen we meer tellers in de Dollard goed gebruiken! Laat van je horen als je wilt bijdragen om een goed beeld te krijgen van de verblijfsdynamiek van trekende Lachsterns in Nederland.

Bij de Reuzenstern is het zaak om alert te blijven op nieuwe slaappleatsen van deze imposante soort, bijvoorbeeld in de nieuwe natuurgebieden in de provincie Groningen.

● Paul van Els

Neem uw camera mee naar de Landelijke Dag van Sovon voor GRATIS SENSORREINIGING

CALUMET
PHOTOGRAPHIC

		Vogel- en natuurreizen vogels vliegen, wij bewust niet	
Vogelreizen 2020			
	Roemenië	Donaudelta, Macin, Hustria	apr-mei
NIEUW:	Frankrijk	Camargue, Gorges en Causses	02-05
	Polen	Biebrza en oerbos Bialowieza	08-05
	Polen	Kano: Biebrza en Czarna Hancza	22-05
	Engeland/Schotland	Farne Islands, Bass Rock, Cheviots	30-05
	Zweden	Falsterbo	26-09
		In Polen ook individuele reizen en maatwerk voor eigen groepjes	
		agronatura.nl 085-7853820 info@agronatura.nl	